

6.3 OPTIMALNO UPRAVLJANJE

Promotrimo PR. 1.3 s početka kolegija:

$$\begin{cases} \begin{pmatrix} \dot{x}_1(t) \\ \dot{x}_2(t) \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 0 & 1 \\ 0 & 0 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} x_1(t) \\ x_2(t) \end{pmatrix} + \begin{pmatrix} 0 \\ 1 \end{pmatrix} u(t), \quad t \in (0,1) \end{cases} \quad (1.6)$$

$$\begin{cases} \begin{pmatrix} x_1(0) \\ x_2(0) \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} -2\sqrt{2} \\ 5\sqrt{2} \end{pmatrix} \end{cases} \quad (1.7)$$

$$x_1(1)^2 + x_2(1)^2 - 1 = 0 \quad (1.8)$$

$$J(u) = \int_0^1 (u(t))^2 dt \quad (1.9)$$

$\min_u J(u)$ t.d. (x,u) zadovoljavaju gornje uvjete.

Gornji problem se također može zapisati kao min. problem (6.1) uz pretpostavke (6.P2).

~~Prilagodba~~

Dajmo općenitiji situaciji:

- $A \in \mathbb{R}^{m \times m}$, $B \in \mathbb{R}^{m \times m}$
- Tada za fiksnu $u \in L^\infty(t_0, t_1; \mathbb{R}^m)$ postoji jedinstveno x .
- $x \in W^{1,\infty}(t_0, t_1; \mathbb{R}^m)$ radeće

$$(6.9) \quad \begin{cases} \dot{x}(t) = Ax(t) + Bu(t), \quad t \in (t_0, t_1) \\ x(t_0) = x_0 \end{cases}$$

ako su A, B konstantne matrice, možemo napisati eksplisitno rješenje

demo $\Rightarrow x(t) = x_0 + \int_{t_0}^t (Ax(s) + Bu(s)) ds, \quad t \in [t_0, t_1]$

(odnosno $x(t) = x_0 + \int_{t_0}^t e^{A(t-s)} Bu(s) ds, \quad t \in [t_0, t_1]$)

- Dodatno tražimo $\dot{g}(x(t_1)) = 0_{\mathbb{R}^r}$ za $g \in C^1(\mathbb{R}^m; \mathbb{R}^r), \quad r \leq m$.

Dakle, naši prostori (u terminima (6.P2)) su

$$X = W^{1,\infty}([t_0, t_1]; \mathbb{R}^m) \times L^\infty([t_0, t_1]; \mathbb{R}^m) = \hat{S}$$

$$Z = W^{1,\infty}([t_0, t_1]; \mathbb{R}^m) \times \mathbb{R}^r$$

$$h(x,u) := \begin{pmatrix} x(\cdot) - x_0 + \int_{t_0}^{\cdot} (Ax(s) - Bu(s)) ds \\ \dot{g}(x(t_1)) \end{pmatrix}, \quad (x,u) \in X$$

Funkcija g (pre ostalo ni prostor Y) nam se ne javljaju.

(6.P3) Funkcija koju minimiziramo na $\hat{S} = X$ je ~~data~~ oblika

$$f(x, u) = f_1(x(t_1)) + \int_{t_0}^{t_1} f_2(x(s), u(s)) ds$$

pri čemu su $f_1 \in C^1(\mathbb{R}^m)$, $f_2 \in C^1(\mathbb{R}^m \times \mathbb{R}^m)$.

Iz Teorema 6.6 slijedi nužan uvjet optimalnosti za ovaj konvexan problem, a ti uvjeti se često zovu PONTRJAGINOV PRINCIP MAKSIMUMA. Prije njihovog iskoriscavanja uvedimo pojam upravljivosti ~~ustavna~~ zadacé (6.9).

DEF. 6.15 Kažemo da je zadacé (6.9) upravljiva ako za neki $x_1 \in \mathbb{R}^m$ postoji $u \in L^\infty([t_0, t_1]; \mathbb{R}^m)$ t.d. rj. (6.9) x zadovoljava $x(t_1) = x_1$.

LEMA 6.16 ^(Kalmanov uvjet) Ako je $\dim[B, AB, A^2B, \dots, A^{m-1}B] = m$, tada je zadacé (6.9) upravljiva.

(glavina dokaza je vezana uz karakterizaciju funkcionala L_2)

Tada donosimo nužne uvjete optimalnosti bez dokaza (za dokaz v. [1, T-5.1]).

TEOREM 6.17 Uz (6.P3) neka ~~stanje~~ je $(\bar{x}, \bar{u}) \in X$ rj. min. problema ($\bar{u}$ optimalna upravljacka f -ja, $\bar{x}$ doboveno stanje), te neka je $\frac{\partial f}{\partial x}(\bar{x}(t_1))$ ~~razno~~ punog ranga r i neka je Kalmanov uvjet zadovoljen.

Tada postoje $p \in W^{1,\infty}([t_0, t_1]; \mathbb{R}^m)$ i $a \in \mathbb{R}^r$ t.d.

ADJUNGIRANA KD. a) $-\dot{p}(t)^T = p(t)^T A - \frac{\partial f_2}{\partial x}(\bar{x}(t), \bar{u}(t))$, n.s. $t \in [t_0, t_1]$

UVJET TRANSVERZALNOSTI b) $-p(t_1)^T = a^T \frac{\partial f}{\partial x}(\bar{x}(t_1)) + \frac{\partial f_1}{\partial x}(\bar{x}(t_1))$

PONTRJAGINOV PRINCIP MAKSIMUMA c) $(\forall u \in L^\infty([t_0, t_1]; \mathbb{R}^m)) \quad p(t)^T B - \frac{\partial f_2}{\partial u}(\bar{x}(t), \bar{u}(t)) = 0$, n.s. $t \in [t_0, t_1]$.

NAP. 6.18. Ako npr. tražimo $u_i(t) \geq \alpha_i, i \in \{1, 2, \dots, m\}$, tada je u c) i -ta jednadžba zadovoljena za n.s. $t \in \{s \in [t_0, t_1] : u_i(t) > \alpha_i\}$.

Vratimo se sada na početni primjer. Imamo:

• $n=2, m=1, r=1$

• $A = \begin{pmatrix} 0 & 1 \\ 0 & 0 \end{pmatrix}, B = \begin{pmatrix} 0 \\ 1 \end{pmatrix}, x_0 = \begin{pmatrix} -2\sqrt{2} \\ 5\sqrt{2} \end{pmatrix}, t_0=0, t_1=1$

• $f(x_1, x_2) = x_1^2 + x_2^2 - 1$ (glatke f-je)

• $f_1 \equiv 0, f_2(x, u) = u^2$ (glatke f-je)

$\{B, AB\} = \left\{ \begin{pmatrix} 0 \\ 1 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 1 \\ 0 \end{pmatrix} \right\} \Rightarrow$ ispunjen je Kalmanov uvjet

$\frac{\partial f}{\partial x}(x_1, x_2) = (2x_1 \ 2x_2) \dots$ ranga 1 van ishodišta, a beslo $\bar{x}(t)$ zadovoljava

$f(\bar{x}(t)) = 0$ (leži na kružnici radijusa 1) slučaj $x_1 = x_2 = 0$ se ne može

dogoditi pa je gornja matrica sigurno punog ranga.

Dakle, ispunjene su pretpostavke prethodnog teorema.

(a) $\Rightarrow -p_1'(t) = 0 - 0 \Rightarrow p_1(t) = C_1$

$-p_2'(t) = p_1(t) - 0 \Rightarrow p_2(t) = -C_1 t + C_2$

(b) $\Rightarrow -p_1(1) = 2\alpha \bar{x}_1(1)$

$-p_2(1) = 2\alpha \bar{x}_2(1)$

$p_1(1) = -2\alpha \bar{x}_1(1) \Rightarrow p_1 \equiv -2\alpha \bar{x}_1(1)$

$p_2(1) = -2\alpha \bar{x}_2(1) \Rightarrow p_2(t) = +2\alpha \bar{x}_1(1)t$

$-2\alpha(\bar{x}_1(1) + \bar{x}_2(1))$

(c) $\Rightarrow p_2(t) - 2\bar{u}(t) = 0 \Rightarrow \bar{u}(t) = \frac{1}{2} p_2(t) = a \overbrace{\bar{x}_1(1)}^\alpha t - a \overbrace{(\bar{x}_1(1) + \bar{x}_2(1))}^{\alpha + \beta}$
 $= a\alpha t - a(\alpha + \beta)$

Imamo trenutno 3 nepoznanice. Jedna jednadžba je dana $\hookrightarrow f(\alpha, \beta) = 0$, dok dvije dolazimo iz $x(t) = \begin{pmatrix} \alpha \\ \beta \end{pmatrix}$, ali moramo najprije odrediti x da iskoristimo taj uvjet.

$x_2'(t) = u(t) \Rightarrow \bar{x}_2(t) = \frac{a\alpha t^2}{2} - a(\alpha + \beta)t + C_1$

$x_1'(t) = x_2(t) \Rightarrow \bar{x}_1(t) = \frac{a\alpha t^3}{6} - \frac{a(\alpha + \beta)t^2}{2} + C_1 t + C_2$

$\bar{x}_1(0) = x_0 \Rightarrow \bar{x}_2(t) = \frac{a\alpha t^2}{2} - a(\alpha + \beta)t + 5\sqrt{2}$

$\bar{x}_1(t) = \frac{a\alpha t^3}{6} - \frac{a(\alpha + \beta)t^2}{2} + 5\sqrt{2}t - 2\sqrt{2}$

$\alpha = \bar{x}_1(1) = \frac{a\alpha}{6} - \frac{a(\alpha + \beta)}{2} + 3\sqrt{2}$

$\beta = \bar{x}_2(1) = \frac{a\alpha}{2} - a(\alpha + \beta) + 5\sqrt{2}$

$\alpha^2 + \beta^2 = 1$

$\alpha = a \left(\frac{\alpha}{6} - \frac{\alpha + \beta}{2} \right) + 3\sqrt{2} \Leftrightarrow \begin{cases} \alpha = -\frac{6a}{6} (2\alpha + 3\beta) + 3\sqrt{2} \\ \beta = -\frac{a}{2} (\alpha + 2\beta) + 5\sqrt{2} \end{cases}$

$\alpha^2 + \beta^2 = 1$

$\begin{cases} (6 + 2a)\alpha + 3a\beta = 18\sqrt{2} \\ a\alpha + (2 + 2a)\beta = 10\sqrt{2} \end{cases}$

$\hookrightarrow$ sustav ima jedinstveno rj. dato $\hookrightarrow$

$$\alpha = \frac{6\sqrt{2}(a+6)}{a^2+16a+12}, \quad \beta = \frac{2\sqrt{2}(30+a)}{a^2+16a+12}$$

$$1 = \alpha^2 + \beta^2 = \frac{72(a+6)^2 + 8(30+a)^2}{(a^2+16a+12)^2}$$

$$(a^2+16a+12)^2 = 72(a+6)^2 + 8(30+a)^2$$

$$a^4 + 256a^2 + 144 + 32a^3 + 24a^2 + 16 \cdot 24a = 72(a^2+12a+36) + 8(900+60a+a^2)$$

$$\boxed{a^4 + 32a^3 + 200a^2 - 960a - 9648 = 0}$$

Ova jednačina ima 2 realna i 2 kompleksna rješenja.

Realna su: $a_1 = 6$

$$a_2 \approx -21,679$$

Za $a_1 = 6$ dobivamo $\alpha = \beta = \frac{\sqrt{2}}{2} \Rightarrow \bar{u}(t) = 6 \cdot \frac{\sqrt{2}}{2} t - 6 \cdot \sqrt{2}$
 $= 3\sqrt{2}t - 6\sqrt{2}$
 $\int_0^1 (\bar{u}(t))^2 dt = 42$

Za a_2 dobivamo približno: $\alpha \approx 0,174$
 $\beta \approx 0,969$ } $\Rightarrow \bar{u}(t) = -3,772t + 24,779$
 $\int_0^1 (\bar{u}(t))^2 dt \approx 525,275$

→ očito ovo drugo rj.
 ne daje optimalnu upravljajuću
 f-ju!

U teoremu [1, Teorem 5.22] nije zadovoljena
 pretpostavka da je $a_j(\cdot)$ konvexna
 jer je a negativan, a j je kvadratna
 f-ja.